

Vážení pobúrení rodičia,

tento list bude obsahovať expresívne výrazy. Preto ho svojim deťom nedávajte čítať, ak si nenájdete čas vysvetliť im dôvody, prečo sa jeden riaditeľ základnej umeleckej školy k nim uchýlil. Pre istotu ich tu hneď vymenujem: kompromisníctvo, diletantstvo, zbabelosť, hlúposť a neslušnosť. Všetky sa budú týkať práce a správania sa tých, ktorí momentálne spravujú tento štát a veci verejné. Ideme na to.

Fungujete normálne? opýtala sa ma po zverejnení informácií o lockdowne moja vlastná žena, mimochodom učiteľka na základnej škole. Keď zbadala pobúrený zmätok v mojich očiach, zháčila sa: Aha, vlastne nie, vy učíte individuálne. V piatok bolo zase všetko inak. Pán minister školstva sa extra kompromisnícky vyspal a zatvoril jazykovky, zušky, aj krúžky. Urazil nás tým hneď trikrát, povedal som kolegyniam a kolegom na operatívnej porade – vôbec sa nikoho z nás nepýtal na názor, o naše návrhy a odporúčania sa ani len neobzrel počas celého trvania pandémie a opäť raz nás o tom informoval cez médiá, resp. sociálne siete.

Možno som trochu staromódny, a celkom určite bojujem proti zbytočnej byrokratizácii, no predsa len – predstavte si, že by ste Vy mali zháňať informácie od zamestnávateľa či zriaďovateľa kade-tade po internetoch. Najmä tie najzávažnejšie. Také, ktoré rozhodujú zásadných veciach ako je to, kedy, kam a ako máte prísť do práce. Ja viem, zažívate to aj Vy. Ale ako sa to niekto opováži prenášať na deti? Mali sme stretnutie s rodičmi prípravkárov (to sú tí najmenší, 5-6 roční). Pred dvoma týždňami. Pred školou. Prišli na hodinu, priviedli deti. Skupinové vyučovanie – teda už sme ich do školy pustiť nesmeli. Iba ak po jednom. Bolo to pred piatou, ale bola už tma. Kolegyne operatívne vymysleli hru so svetlom a na spievajúce tiene. Medzitým sme s rodičmi vymysleli systém individuálneho vzdelávania týchto najmenších. Kývali hlavami, chápali, spolupracovali. Po dvoch týždňoch je zase všetko inak. Nevadí, zase niečo vymyslíme, trala-lala-la.

Tento list píšem práve Vám preto, aby ste chápali, že ministrom školstva som už písal. Niekoľkokrát. Nielen kvôli pandémie, lockdownu a tomu, že s nami, hoci sme škola, narábajú ako moja krstná mama s mechanickou metlou – keď mala prísť návšteva, rýchlo ju vyťahla z komory a prebehla ňou rohožku. A vzápätí šup do tmavého kúta. Aj nás poznajú len keď sa potrebujú pred návštevou pochváliť tým, aké máme šikovné deti. Neprídete nám zaspievať, zahrať, zatancovať, zarecitovať? Odfotiť, pekný obrázok namaľovať? Veď len na päť minút. Veď len cvaknúť... Minule si u nás pri príležitosti návštevy župana objednali program na desať minút. Po troch minútach harmonikára ťahali za rukáv z pódia, lebo pán župan sa ponáhľal. Päť detí, ktoré sa dva týždne poctivo pripravovali, ani nevystúpilo. Tým trom, čo vystúpiť stihli, zúrivo naznačovali, aby hrali rýchlejšie. Bohužiaľ, nevymýšľam si. Neprial by som Vám vidieť ten bolestný úžas v detských očiach. Ak som sa im a Vám ešte zreteľne neospravedlnil, prijmite moje ospravedlnenie aspoň teraz, prosím.

Stále dookola vysvetľujem všetkým, ktorí majú dosah na našu prácu, tri veci: 1. sme škola, nie občianske združenie na zabíjanie voľného času detí; 2. sme výberová škola, preto jej prevádzka potrebuje primerané materiálne zabezpečenie; 3. nie sme umelecká agentúra ale škola. Vysvetľujem to márne. A pri tejto príležitosti o tomto hovorím len preto, aby som zdôraznil, ako veľmi zreteľne a jasne si uvedomujeme, že prechod na dištančné vyučovanie je veľký atak na kvalitu poskytovaného vzdelávania. Je to, v porovnaní s normálom, asi to isté, ako keby ste si na rovine, vezúc sa na bicykli, dali najľahší prevod. Môžete si aj nohy odkrútiť, ale normálnu cestovnú rýchlosť nedosiahnete. Postavenie ruky pri hre na klavíri, či husliach, nátlak, hlasová kondícia, psychosomatické väzby pri tanci, či vystupovaní na javisku, technika kresby, praktické znalosti, budovanie mentálnej kompetentnosti a vôbec návyk pravidelne pracovať, to všetko sa stráca desaťkrát rýchlejšie, než buduje. Mám výbornú žiačku, hovoril mi včera kolega klavirista. Chodí ku mne tretí rok. Nevie mi si predstaviť, že by mala na budúci rok absolvovať, lebo stále hráme druhácke učivo. A pritom je

šikovná, pracovitá a jej mama našu situáciu chápe. Nuž, klobúk dolu, ak si uvedomíme, že z tých dvadsiatich piatich mesiacov, čo k nám dieťa chodí, sa temer dve tretiny času trápila, aj s mamou a pánom učiteľom – dištančne. Pán učiteľ má mobil gumičkou pripevnený na vešiaku, ten jej mobil drží celú hodinu mama v rukách. Prečo? Nuž aby ona jemu a on jej videl na klaviatúru. Samozrejme, dištančné vzdelávanie je lepšie, než žiadne, ale ako vidíte, príklad s bicyklovaním uvedený vyššie nepreháňa. A pritom unavení sme všetci ako keby sme každý deň naháňali Sagana.

A teraz teda k veci – nevidím žiadny relevantný dôvod na zatvorenie zušiek v situácii, keď školy a iné pracoviská ostávajú otvorené, pretože už niekoľko týždňov vyučujeme individuálne a teda k žiadnemu reálnemu premiešavaniu žiakov nedochádza. Nevidím vôľu ministerstva chápať špecifickosť nášho legislatívneho postavenia, lebo na nás uvalilo tie isté povinnosti ako na regionálne školstvo, no ani materiálne ani finančne to nezabezpečilo; kompenzáciu na udržanie zamestnanosti nám minulý rok síce poslalo, ale zriaďovateľ si to vysvetlil po svojom a s argumentom – veď vy ste učili „len“ dištančne, nám z nej priznal ledva polovicu. A to ešte s takým pišťaním poniektorých úzkoprýsých účtovníckych duší, akoby im niekto zaživa funkčnú obličku vytíhal z tela.

Nemajte však pocit, prosím, že ideme bojovať s celým svetom. Píšem Vám preto, aby ste vedeli, že nás táto situácia trápí rovnako ako Vás. Píšem preto, že chcem vysvetľovať naše stanovisko. Lebo najviac nedorozumení pochádza z urazeného mlčania. Píšem Vám preto, že stále verím, že je to náš spoločný problém. Že nám pomôžete hľadať schodnú cestu. Sú medzi Vami nanajvýš chápace a nápomocné duše. Za to Vám patrí uznanie a vďaka. Aj u zriaďovateľa sa nájdu chápace duše, bez nich by to vôbec nešlo. No my by sme boli radi, keby náš hlas vypočuli všetci. Všetci kompetentní. A až potom prijímali rozhodnutia. Trebárs aj v piatok a narýchlo, ak treba, ale aby pamätali na to, že dôležité je nielen to, čo človek robí, ale aj to, ako to robí. Nie kvôli nám. Kvôli deťom. Ony nemôžu za to, že sa narodili do tejto pochabej doby plnej vražednej iracionality. Áno, stredovek neskončil, stredovek trvá. Tak sa nevzdávajme a nesprávajme tak, akoby deti bolo možné dať do skrine, či zamraziť na čas, kým nebude lepšie.

Chápeme vážnosť okolností a doby, v ktorej žijeme, no nemienime sa jej poddať. Urobíme všetko preto, aby škody, ktoré takto vznikajú na kvalite vzdelávania boli čo najmenšie a aby sme ich čo najskôr dobehli. Vy nám, prosím, venujte toľko priazne, koľko uznáte za vhodné. A povedzte o našich trápeniach každému, kto nám môže pomôcť. Povedzte to aj poslancom, aj županom, aj ministrom, lebo nás nepočúvajú. Veď kto by sa bavil s mechanickou metlou. No a ešte k tým expresívnym slovám – myslím, že pri uplatnení postupov čítania s porozumením, ich v texte nájdete a dokážete aj adresovať tým, ktorým patria. Tento list posielam, aj keď mi je jasné, že zbytočne, aj pánu ministrovi aj do novín. A keď sa ma manželka najbližšie opýta, či fungujeme normálne, poviem jej, že áno. Najnormálnejšie ako sa len dá, podľa hesla: žíme, potom uvidíme.

Srdečne a s úctou

Silvester Lavrík,
riaditeľ ZUŠ DK